

ZRKADLENIA 2014

2. ročník

Zborník prác literárnej súťaže Zrkadlenia 2014

Vyhlásené Literárnym klubom POET, oz Prievidza

Zborník literárnej súťaže

ZRKADLENIA 2014

venované pamiatke Ondreja Čiliaka

Zborník prác literárnej súťaže **Zrkadlenia 2014, 2. ročník**

Vyhlasovateľ: Literárny klub POET, oz

Zborník neprešiel jazykovou úpravou

ISBN: 978-80-971311-2-8

Literárna súťaž ZRKADLENIA 2014

Som veľmi rada, že si naša súťaž nachádza priaznivcov. Medzi účastníkmi sme mali nové mená, ale aj minuloročných finalistov, čo ma veľmi teší.

Okrem vyhodnotenia organizujeme ako sprievodnú akciu literárnu tvorivú dielňu pod vedením Matheja Thomku. Ide nám nie len o zdokonalenie literárnych zručností, ale aj o vzájomné spoznávanie sa v rámci literárneho sveta.

Dúfam, že v budúcich ročníkoch si naša súťaž zachová vašu priazeň.

Diana

POROTA

Peter F. 'Rius Jílek - publicista, autor, literárny kritik. Je známy svojou Literárnou ambulanciou, kde dáva možnosť iným autorom získať spätnú väzbu na tvorbu. V súčasnosti pôsobí na Filozofickej fakulte v Záhrebe, kde prednáša slovenskú literatúru dvadsiateho storočia, lexikológiu a frazeológiu, vedie interpretačné textové semináre, rovnako aj praktické jazykové cvičenia.

Richard Miške - je pôvodom z Prievidze, ale usídlil sa v Bratislave. Vyštudoval Stavebnú fakultu STU a v roku 2013 získal doktorát v odbore odvetvové a prierezové ekonomiky. Napriek neliterárnemu vzdelaniu je veľký literárny nadšenec. Pôsobí v Literárnom klube Generácia v Bratislave a v Literárnom klube POET. Jeho texty rôzneho literárneho charakteru nájdete napríklad v periodikách Romboid, Vlňa, Rak alebo Knižná revue.

Mathej Thomka - prozaik, lektor a tvorca niekoľkých literárnych dielní na Slovensku i v Čechách, šéfredaktor viacerých časopisov: Mädokýš, Mlha, Letavský Nočník, Campusoviny. V roku 2013 debutoval zbierkou poviedok Pod orechom tma.

Prezident literárneho klubu Mädokýš a viceprezident združení Mlha. Momentálne žije v Prahe.

Výsledky súťaže

Prvé miesto:	Šípoš Peter
Druhé miesto:	Puchovská Anna
Tretie miesto:	ego
	Plutová Barbora

Súťaž bola zrealizovaná za podpory:

- Literárneho klubu POET, oz Prievidza
- Akuservisu Prievidza
- Hornonitrianskej knižnici v Prievidzi

www.lk-poet.estranky.sk, www.facebook.com/LKPOET

Slová porotcov

Druhý ročník súťaže Zrkadlenia priniesol nielen zvýšenie kvantity, ale i kvality zaslaných príspevkov. Kvalita sa zvýšila najmä v „pásme“ textov, ktoré už prekročili úroveň základného formovania poetického textu, ale stále im ešte „niečo“ chýba, aby čitateľa úplne pohltili. Viem si predstaviť, že viacero súťažiacich, ktorých texty sa ocitli vo výbere v zborníku sa už o rok môžu umiestniť v okruhu prvých troch miest. Trocha ma mrzí malá rôznorodosť zaslaných príspevkov, napríklad nízky príklon k experimentálno-dekonštruktívnej poézii.

Prvé miesto získal Peter Šípoš, ktorému dal hlas každý z porotcov. Jeho interpretačne náročnejšie texty s až ondrušovským ladením sú do značnej miery kvalitatívne vyvážené a ponúkajú priestor na nové a nové „objavné“ čítania.

Anna Puchovská so svojimi tradične orientovanými básňami už neponúka rovnako nastavenú latku pre všetky zaslané texty. Použitie rekvizity „Vincenta van Gogha“, ktorá sa v našej poézii vyskytuje pomerne často (napr. M. Srnková 1980, D. Hevier 1981, K. Chmel 1985, M. Dobrovičová 1986, J. Urban 1992, K. Tomková 2003) neprináša žiadne nové originálne uchopenie. Naopak medzi jej lepšie texty radím báseň Káva.

Tretie miesto získali Barbora Plutová a ego, ktorý sa umiestnil na tejto pozícii už aj v prvom ročníku súťaže. Barbora prichádza s citlivou poéziou, ale i pri jej textoch nájdeme priestor na zlepšovanie sa. Moja najväčšia výhrada smeruje k názvu celého príspevku „Dážď mi píše na okno verše“, ktorý je, bohužiaľ, vyslovene gýčový a tento aspekt prenáša aj na báseň začínajúcu veršami z názvu príspevku.

Ego na rozdiel od Šípoša neorientuje básne k náročnej obraznosti, ale práve naopak, ako nástroj svojej poetiky využíva opisnosť. Jeho texty stavajú na pokusoch o vtip a trefných uchopeniach mierených k pointe.

Richard Miške

Literárna súťaž Zrkadlenie má za sebou druhý ročník. Vyzerá to tak, že presunutie uzávierky súťaže na jarný termín úrovni príspevkov prospelo.

Do súťaže sa zapojilo 34 autorov. Ako na každej literárnej súťaži mnoho príspevkov pochádzalo od autorov bez poetického talentu či aspoň minimálnych poznatkov o modernej poézii. Ale oproti minulému roku mala porota možnosť vybrať zo širšej skupiny autorov s kvalitnejšími textami.

Bohužiaľ v špeciálnej kategórii Sociálne angažovaná poézia sa žiaden z autorov ani len nepriblížil k možnosti pozitívneho hodnotenia, nie to ešte ocenenia.

O tretie miesto sa podelili autori s obsahovo diametrálne odlišnou poéziou.

U Barbory Plutovej ide o jemnú poetiku, básne metafory smerujúce k pointe, najmä prvé tri básne z výberu prekonávajú priemer. Celý cyklus básní má však veľmi zlý nadpis, ktorý znehodnocuje ostatné verše a skúseného čitateľa by skôr odradil než zaujal.

Ego pracuje s klasickými archetypmi – Ruženka, Cháron, „singles“ tridsiatničky - narúša očakávania čitateľa pomocou vtipu, nečakaných obrazov, miestami až prisilnou snahou šokovať a úspešne smeruje k pointe.

Druhé miesto obsadila Anna Puchovská. Napriek poeticky bežným témam sa predstavila vyrovnaným cyklom básní s jemnou, intímnou poetikou.

Víťazom sa stal Peter Šípoš. Jeho náročná poetika prináša viacero možností interpretácie. Autor sa nebál narúšať klasickú poetickú štylistiku. Výberom viacerých slov i výstavbou textu sa nedá ubrániť prirovnaniu k poézii Jána Ondruša.

Víťazom gratulujem a želám veľa úspechov v ich poetickom raste.

Mathej Thomka

Zrkadlenia sú za mnou. Keby som mal stručne zosumarizovať literárne počiny druhého ročníka vo všeobecnosti, skopíroval by som svoj prológ z minulého zborníka. Mnoho začínajúcich autorov si ustavične spája potrebu vyjadriť ľúbostné pocity vo viazanom verši. A asi to tak zostane navždy – táto zromantizovaná predstava o poézii. Vediať o tejto grafomanskej poruche, rozhodli sme sa súťaž doplniť o tému so sociálne angažovanými motívami, hoci textové výstupy sa taktiež niesli po povrchu. Napriek tomu, kvalita účastníkov predsa len o čosi stúpla.

Výhercovia Peter Šípoš, Anna Puchovská a Barbora Plutová by mali na sebe – po našom prejavení dôvery – začať ešte viac pracovať. K uvedeným víťazom som si dal poznámku – keď sa mi dostali pod ruku –, že patria do lepšieho priemeru v porovnaní s ostatnými prácami. Azda majú potenciál objaviť vlastné nedostatky a posunúť sa ďalej, ak nezanevrú na kritické slová, lebo i to sa stáva, dokonca profesionálnym autorom.

Moja rada sa týka metaforiky, presnejšie výberu lexikálneho inventára; niekedy sa stačí opýtať, či už tento verš nenapísal niekto predom mnou a pokúsiť sa nájsť inovatívnejšie vyjadrenie, bez nadbytočného pátosu.

Napríklad taký finalista mi atmosféricky pripomínal Jána Ondruša, čo sa dá vnímať dvojako: na jednej strane pozitívne, lebo sa zjavne neuviedomelo dokázal priblížiť k expresivizmu v neoavantgardnom štýle konkretistov, avšak epigóni či akýsi kopigóni budú stále patriť do druhej ligy.

Poézia nie je žuvačka, povedal René Char a tým vlastne vysvetlil všetko podstatné o umení vôbec.

Peter F. 'Rius Jílek

1. miesto Peter Šípoš

k tebe

1

očami sklopím vežu
klzkými ako nôž
sfúknem hrdzu na špici

priložím koreň
tiež pochádza z hrdze

roky z nej vyrastám
bližšie pod tvoj kvet

2

rozprávam pritlačeným
hrotom k hrdlu

až kmene mieria
na nesvoje ja

niekedy čakám obrátene
že pobežia korene

keby som nebol jedným dychom zároveň v plači pod obvazom
v zemi teba pri zrastaní

keby sa toto nestalo
rúhal by som sa

autoportrét

obliekam roky
na svoju nepremenu

dni sú tak podobne
prečiarknuté vlasy
bolo ich viac

a ja
len po teba sám

ako zlepujem
a strihám zrkadlovú báseň
krájam
a obväzujem dušu dušou
naozaj

oblúk

aby dočiahol zakrivením

pól ohnem do koruny
nás do nás
do tvaru na nočnosť
a

ak ohýbanie zablúzni
zaslží
poznačí pylóny
ako len ty

bud' moja
lieska
na tykadle sovy

jazyk v zámotku disonancie

1

poblúdil
do vyplývania hrčí
prekřížený potom

netrávim
dvihnem sa od strachu
potiahnutý ako cudzí
expanduje

v poznačeniach zaskučím
že zahranil
zahluchnem
čím zareval
pod zámotkom

mŕtvy
kde nehojí
psia podivnosť pod rohami

vyvráť ho

2

prút vo zvuku chrbta
napil sa z pleca
stiahol mi batoh

zapraskám zblednutím
ohnem sa
že odhrniem
seba od seba
z cely disonancie

prečo si prirástol

prudký
zelenkastý drevokaz

vyrež ho

len vtedy

mód tridsaťtri znamenal
(dnes nostalgických)
viac minút pre long play

položím ihlu na otáčky
a každá
nielen akusticky
poznačí moju vinylovú pamäť

som off
a-a-a ako kedysi
vôbec tak nehrmí
a-a-a
iba ramienko
časom preskakuje

2. miesto Anna Puchovská

Škoricové rána

dnes ti fúknem do pomalého prebúdzania štipku škorice
a pokým ešte zakuklený spíš,
obtiahnem rúžom ryhy na tvojich roztvorených dlaniach

rozviažem ti šnúrky na zívajúcich topánkach
a povytriasam z košele uväznené dažďové kvapky

pošepnem ti,
aby si nezabudol spočítať každý môj vlas
a zapamätal si čajové kvapky na rozrušených perách

iba v slamenom klobúku
nakrájam jablká a nevyberiem jadierka
položím ich na modrý tanier vedľa krabičky od cigariet

vyhodím záložky z rozhádzaných kníh a otupím hroty na ceruzkách
otvorím okná
nech vietor odveje späť do noci ich horko-sladké frázy a slová
a zostane len jemná
ranná
rosa

Páperenie

vyrezávaš do miazgy
nežne
vábivú impresiu

príliš lá(s)kavú
príliš previnilú

letmo
ako krehkú púpavu rozochveje vzduch
prepočítaš okruhliaky

zanechajúc odtlačky
pošepkáš mi

sme tuho zabalení
v púpavovom páperení

Káva

začala som piť kávu
pretože dnes to býva ako včera
a rána splývajú
v jednu rozdrvenú kocku cukru
ktorou si osladím
zabúdanie

pohladím zvrásnenú plachtu
a vo vzduchotesnej termoske
si odnášam rannú hmlu

so zaľahnutými ušami počúvam ako kráčam
obzerám sa po ľuďoch, aby ma nevideli

idem sama so všetkými
aj keď najradšej by som iba bdela

Klesanie

vždy keď vo mne niečo klesá
zadržím dych a počítam

neutopiť sa v praskajúcich bublinách
nevedomiť si, že ešte stále neviem plávať

so skríženými nohami a soľou v očiach
vynorím sa nad hladinou a chytám sa
čoraz kratšieho lana

XXX

upletiem si sveter z dlhých slov
a z tých krátkych bude náhrdelník
do polievky pridám trochu písmenkovej cestoviny

možno to zaberie skôr
ako rybárska sieť na inšpiráciu

Van Goghovi

cez zelené očko na prstene pozorujem
tvoju naleštenú škrupinu

trikrát zaklopem
či si ešte tu
či máš ešte dostatok farieb

obtiahnem ťa vírivým rukopisom van Gogha
a rozhrniem tvoje žlté závesy
aj tak pod lampovým svetlom nenájdeš
nové ťahy štetca

3. miesto ego

Schnúca ratolest'

bar
facebook
posilňovňa
zoznamky
párty
bike po hrádzi
obchodné centrum
vychádzka so psom
posilňovňa
bar

stále netrpezlivejšie hľadajúca
budúceho otca jej dieťaťa

tridsiatnička

Oteplilo sa

Oteplilo sa.
Tie rána plné vôní jari milujem.

Podlaha povracaná kýmsi,
kto na večeru mal bolonské špagety,
na obed maďarský guláš
a na raňajky už niečo neidentifikovateľné,
maľuje prasiatka na vychádzajúcom slnku...

Budík, ktorý netiká

Žena v posteli,
čerstvo osprchovaná,
s vlasmi rozhodnými na vankúši
a očakávaním v očiach
aj medzi nohami.

cvak

cvak

Pri chrápaní

sa jej koža okolo očí a úst hlboko rozvrásni,
kadere lezú spod prikrývky ako dážd'ovky na hnojisku,
holené chlpy na nohách
pichajú pri každom nechcenom dotyku.

cvak

cvak

Nedopitý žihľavový čaj,
hromada ohorkov v popolníku na balkóne,
smrad z nočných prdov
a ranného moču.

cvak

cvak

*Nezabudnúť kúpiť
nové batérie*

Ruženka

kytica ruží
oči rozšírené hrôzou
ešte s nikým
nespala

Mince

chystám si drobné
mincu na cestu tam
druhú ak by niekomu chýbala
procháronovská charita

3. miesto Barbora Plutová

DÁŽĎ MI PÍŠE NA OKNO VERŠE

x x x

za tie roky
štyri biele steny
tvojej izby
zľahostajneli
už len kopírujú
tváre ľudí
čo sa pri stretnutí
potkýnali
o vlastné pohľady

x x x

čas už zomrel
na kríži
deň vybledol
a ľudia sa potkávajú
o tmu
iba tichá modlitba
trpezlivo čaká
kým plamene sviečky
nerozoženú ticho

VEČER

stoličky pri stole
odrazu nie sú také tiché
ako ráno
keď si za dverami
nechávala svoj úsmev
večerný dom
zmäkol

zrodinnel

x x x

dážď
mi píše na okno
verše
prosí
nech ho pustím dnu
že jeseň
ma aj tak naučí
nosiť teplejší kabát
len vojdí
pod vankúšom
mám schované
babie leto

x x x

v kučeravých vláskoch
máš ukryté pierka
a nite
na zašívanie
oblohy
keby sa náhodou roztrhla
ved' vtedy by sa
detské prosbičky
znova vysypali
na Zem
anjel
každý deň máš
letecký deň

Zaradené do zborníka

Emma Tomková

KRÁČAM ZABUDNUTÝM MESTOM

x x x

odzrkadľujem
zainteresované ticho
ľahostajnosť mi kradne komfort
ako vírus
minulý rok
v mojom počítači
skúšam odbiť beznádej
z vlastných očí
a chytiť šancu za opraty
opäť byť súčasťou
pohybu

Alfréd Onderko

v jeden prázdny večer

pochodujem
prázdny mestom,
kde už aj revolucionári
opustili
svoje barikády,
zásady a vízie,
nadšenie a túžby;

kde pod troskami
skapali
Mahátma Gándhí,
Martin Luther King,
aj Nelson Mandela;

kde žena mieri
k smetiakom vyhodiť
zvyšky večere.
šťastná,
kráča ladne – akoby po móle
a nikto jej netlieska.

Marika Smoroňová

Zelený štvrtok

Pred popradskou stanicou
leží vrana
s hlavou opretou o vyhorený trávnik
V lesknúcom sa čiernom oku
jej tleska malý chlapec
Snaží sa presvedčiť otca
že ju zobudí
Otec sa nedá
Nad ich hlavami
sa rozkrídľuje vrecko
z ktorého pred chvíľou
babka dojedla rožky
Odkedy jej umrel manžel
sedáva na stanici
Spolieha sa na vietor
Tichá
Celé dni si tleska pred okom

Viktória Laurent-Škrabalová

Rozlúčka

Spomínam na kvapky.
Stekali po slovách
Šmykľavo ako slíže
Z lyžice kuracej polievky.
Od okraja tvojho dáždника
Vymeriavali dĺžku
Môjho pohľadu.
Od novinového stánku
Dobiehali nás výkriky
Okradnutého predavača.
Zatnutá päť zmizla vo vrecku.
Večer si z nej vylovím
Tvoj povzdych.

Poznačené

Dlhé štíhle uličky
s kamenným výrazom
a dychom minulosti.
Zvádzali okoloidúcich
zahalenou tajomnosťou.
V ten deň
podľahla pokušeniu aj ona.
Vstúpila do ich životov
a objavovala na ich telách
nasprejované tetovania.
Spôsobili im to roky
medzi ľuďmi.

Modlitebný denník

V kostolných múroch
sa ukrývajú mnohí
svätí.

Niektorí do noci čítajú,
iní spia.

Vyslovené modlitby si píšu do denníka.

Pomocou neho učia svoje deti
čítať.

Obsah

Literárna súťaž ZRKADLENIA 2014	4
Výsledky súťaže	5
Slová porotcov	6
1.miesto Peter Šípoš	9
k tebe	9
autoportrét	10
oblúk	10
jazyk v zámotku disonancie	11
len vtedy	12
2.miesto Anna Puchovská	13
Škoricové rána	13
Páperenie	14
Káva	14
Klesanie	15
XXX	15
Van Goghovi	15
3.miesto ego	16
Schnúca ratolesť	16
Oteplilo sa	16
Budík, ktorý netiká	17
Ruženka	17
Mince	17
3.miesto Barbora Plutová	18
DÁŽĎ MI PÍŠE NA OKNO VERŠE	18
x x x	18
x x x	18
VEČER	19
x x x	19
x x x	20
Zaradené do zborníka	21
Emma Tomková	21
Alfréd Onderko	22

Marika Smoroňová	23
Viktória Laurent-Škrabalová	24
Lucia Švecová.....	25
Adam Štefunko	26

Výsledky 1. ročníka súťaže Zrkadlenia

Prvé miesto: nebolo udelené

Druhé miesto: Terézia Klasová

Tretie miesto: ego

Zborník prác literárnej súťaže **Zrkadlenia 2014, 2.ročník**

Vyhlasovateľ: Literárny klub POET, oz

Zborník neprešiel jazykovou úpravou

ISBN: 978-80-971311-2-8